

NASTOLA Immilä Kovalahti

KIVI-VARHAISMETALLIKAUTISEN

ASUINPAIKAN KOEKAIVAUS

SIMO VANHATALO

1991

KAIVAUSKERTOMUS

Kohteen nimi:	Nastola Immilä Kovalahhti
Muinaisjäännöstyyppi ja lk:	kivi-varhaismetallikautinen asuinpaikka
Inventointinumerot:	inv. 4 = 3111 12: 1 (O. Keskitalo 1971)
Lääni:	Hämeen lääni
Kunta:	Nastola
Kylä:	Immilä
Tila, rek.no:	Kettula, Kettulanranta, 11:59 (Pk v. 1991)
Paikan nimi:	Kovalahhti
Maanomistaja:	Seppo Koskelainen
Osoite:	Vanamotie 5, 15560 Nastola
Peruskartat:	3111 12 Arrajärvi, p. 1991
Koordinaatit:	x = 6766 40 y = 452 37 z = 76 - 80.5
Rahoittaja:	Museovirasto, koekaivausryhmä
Tutkimusaika:	30.7. - 9.8.1991
Tutkimustapa:	Koekaivaus; tasokaivaus
Tutkimusala / kaivausala:	2000 m ² / n. 45 m ²
Kaivauksenjohtaja:	Simo Vanhatalo, fil. yo.
Piirtäjä:	Jyri Saukkonen, FK.
Kaivajien lukumäärä:	7 (5 kunnanpalkkaamaa, 2 vapaaehtoista ark. harrastajaa)
Kaivauslöydöt v.1991:	KM 26605. Diar. 18.9.1991.
Valokuvat:	f. 96965 - 67, s. 11, luettelo s. 4.
Diat:	d. 29699 - 29709, luettelo s. 4.
Kartat:	Yleiskartta 1:500 A4, s. 8. Tasokartat 1:50, A4, s. 9. Maastoprofilin vaaituskartta, A4, s.10.
Karttaotteet:	GT 3 (5), 1:200 000, p. 1991 A4, s. 6. Peruskartta 3111 12 Arrajärvi, p. 1991, s. 7.
Taulukot:	Kaivauslöytöjen jakauma, s. 5.
Aikaisemmat tutkimukset:	Inventointi: Oiva Keskitalo 1971 Tarkastus: Eeva Raike 1990

Aikaisemmat löydöt:	KM 26266: 1 - 3 (v. 1990)
C ¹⁴ -ajoitukset:	-
Tutkimusperuste:	Kesämökin ja saunan rakentaminen.

Kohteen kuvaus:

Kovalahden kaivauskohde sijaitsee noin 12 km koilliseen Nastolan kirkosta, Arrajärven jyrkkärinteisellä pohjoisrannalla. Kohde on suojaisen Kovalahden pohjoisreunassa. Alueen ympäristössä on kallioita ja mäkiä, niiden välissä on savisia peltoalueita.

Kaivauskohteen eteläpuolella, rannan läheisyydessä kasvaa lehtipuita ja ylempänä kalliisissa rinteessä havupuita.

Kymijoen kapea lasku-uoma sijaitsee Kovalahdesta noin 2 km itään (ks. peruskarttaa).

Tutkimusmenetelmät:

Paikalle suunnitellun saunarakennuksen paikalle avattiin 4 x 4 metrin suuruinen taso-kaivausalue, jota laajennettiin myöhemmin 2 x 4 m kokoisella alueella. Kesämökin paikalle voitiin kaivaa vain pienialaisia koekuoppia, koska puusto ja maahan kaivettu kuoppa estivät laajemman yhtenäisen kaivausalan avaamisen. Näiden lisäksi lähiympäristöön kaivettiin 13 kpl 1 x 1 m suuruista koekuoppaa. Kaivauspinta-alaksi muodostui noin 45 m². Alueelta laadittiin yleiskartta 1:500. Arrajärven pinnasta (74 m m.p.y.) ylös rinteeseen vaaittiin 50 m:n pituinen pintaprofiili 2 m välein.

Tutkimustulokset:

Aikaisempien löytöjen perusteella kohdetta on pidetty ainoastaan kivikautisena asuinpaikkana, mutta uusien kaivauslöytöjen perusteella paikka ajoittuu myös pronssikaudelle. Savi-astioiden palojen koristelu ja ohutseinäisyys viittaavat pronssikautiseen keramiikkaan. Samanlaista keramiikkaa on löydetty mm. Kangasalan Sarsasta (ks. C. F. Meinander: SMYA 54; Die Bronzezeit in Finnland: tafel: 28 - 30 ja 32). Kovalahden saviastian palojen sekoitteena on käytetty kvartssia, luumuraa ja mustanharmaata fyliitti-kiveä, näitä kaikkia löytyi paikalta murskeina.

Kaivausalueen alaosa jakautui maaperältään kahtia 76.3 - 76.5 m korkeuksien kohdalla. Ylempänä oli ruskeaa hietaa ja alempana harmaata, hienoa savihiesua, joka oli ilmeisesti muinaisen rantavaiheen aikana lajittunut.

Tarkemman löytöanalyysin perusteella esimerkiksi palaneiden luiden levintä oli rajoittunut tämän korkeuden yläpuolelle. Yleisesti koko tutkimusalueelta löytöjä tuli jokaisesta kaivausrudusta ja koekuopista. Kampakeraamisen ajan löydöt tulivat noin 76 m korkeuskäyrän tuntumasta ja pronssikautinen aineisto ylempää 76 m:stä 80 m:iin. Maaperä vaikutti sekoittuneelta koko alueella eikä selkeää kulttuurimaata havaittu. Koekuopassa 7 ja kaivausalueen pohjoisreunassa oli pieniä nokimaaläikkä, joiden ajoittaminen esihistorialliseen aikaan oli arveluttavaa, koska ne olivat heti turpeen alapuolella. Maanomistajan luvalla kaivausalue voitiin jättää peittämättä .

Löytömäärät:

	KPL	PAINO g	kpl %	paino %
Hiekkakivi-iskoksia	3	18	0.3 %	0.94 %
Hioimen katkelma	1	15	0.1 %	0.78 %
Hioimia?	1	43	0.1 %	2.25 %
Kiviesineen katkelmia	3	379.5	0.3 %	19.80 %
Kivilaji-iskoksia	36	142	3.8 %	7.42 %
Kuonaa	2	6	0.2 %	0.31 %
Kvartsi-iskoksia	191	392.5	20.0 %	20.50 %
Palanutta luuta	173	35.5	18.2 %	1.85 %
Palanutta savea	106	189.5	11.1 %	9.90 %
Palanutta tai saostunutta savea	61	102	6.4 %	5.33 %
Pii-iskoksia	1	0.5	0.1 %	0.03 %
Saviastian reunapaloja	21	110.5	2.2 %	5.77 %
Saviastianpaloja	351	475.5	36.8 %	24.80 %
Saviesineen katkelmia	3	4.5	0.3 %	0.24 %
Yhteensä	953	1914	100.0 %	100.00 %

Helsingissä 24.5. 1994

Simo Vanhatalo

Simo Vanhatalo

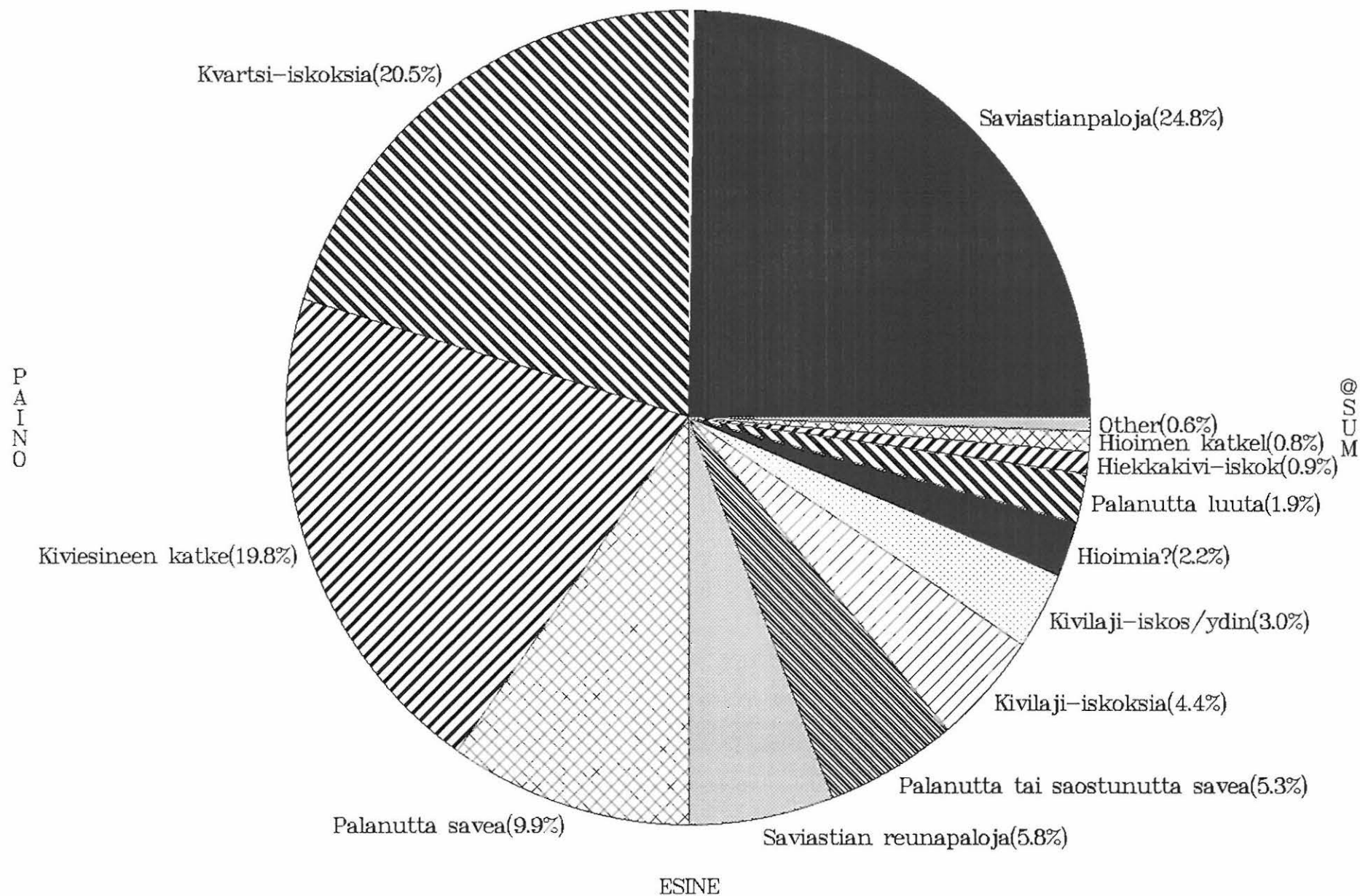
Valokuvaluettelo

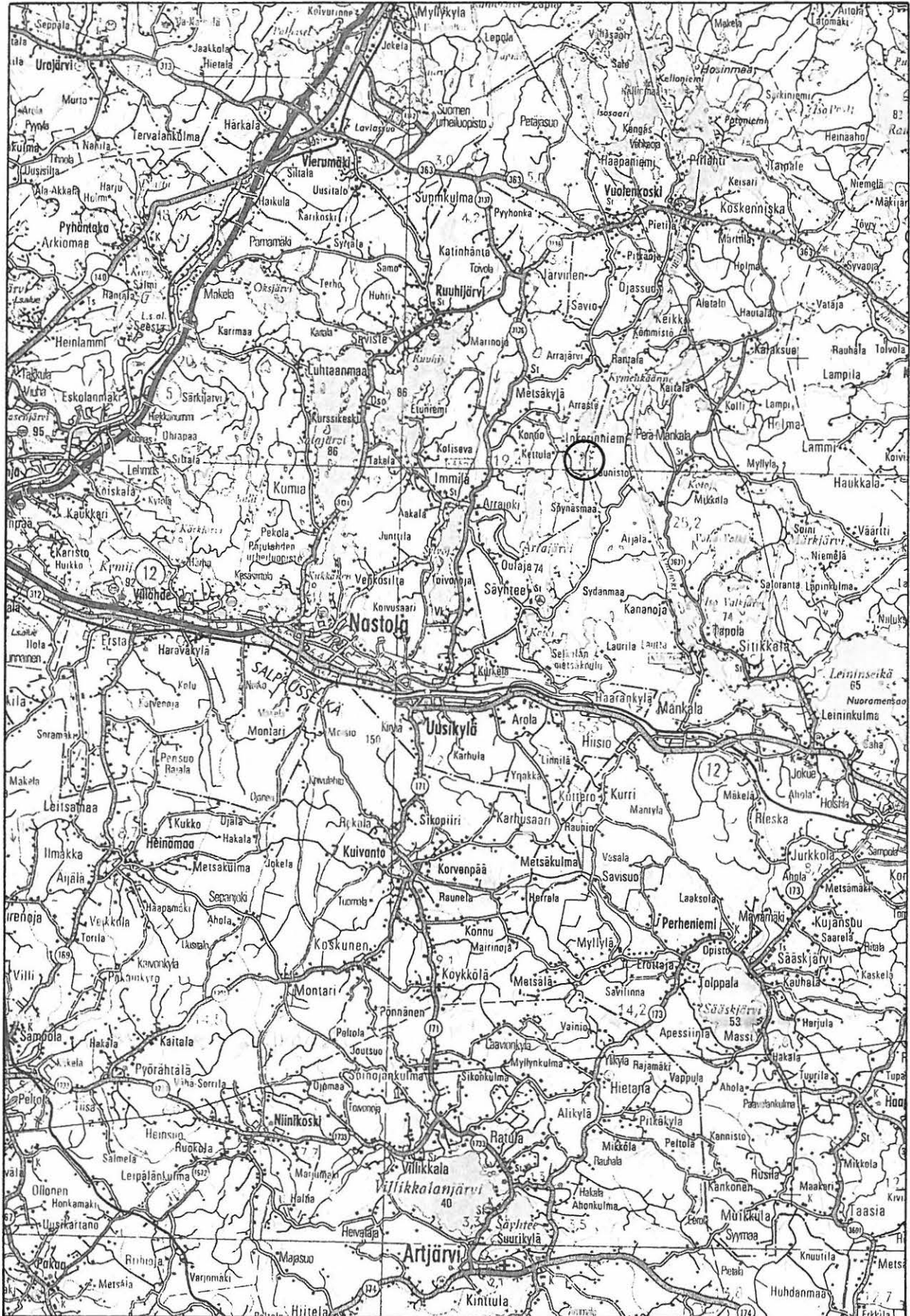
Kuvan / negatiivin numero:	aihe:	Kuvaaja:
1. / f.96965	Tutkimusalue, kuvattu koillisesta.	S. V.
2. / f.96966	Kaivausalueen tasoa 2 kaivetaan, kuvattu luoteesta.	S. V.
3. / f.96967	Koekuopan 7 noki/likamaaläikkä, kuvattu etelä- kaakosta.	S. V.

Dialuettelo

Dian numero:	aihe:	Kuvaaja:
29699	Tutkimusalue, kuvattu koillisesta.	S. V.
29700	Tutkimusalueen lounaisosa, kuvattu lännestä.	S. V.
29701	Tutkimusalue, kuvattu idästä.	J. S.
29702	Maisema Arrajärvelle, kuvattu luoteesta	J. S.
29703	Kaivausaluetta kaivetaan, kuvattu luoteesta.	J. S.
29704	Kaivausaluetta kaivetaan, kuvattu kaakosta.	S. V.
29705	Kaivausaluetta kaivetaan, kuvattu lännestä.	J. S.
29706	Kaivausalueen tasoa 2 kaivetaan, kuvattu lännestä.	S. V.
29707	Kaivausalueen tasoa 2 kaivetaan, kuvattu lounaasta.	S. V.
29708	Koekuopan 7 noki/likamaaläikkä, kuvattu eteläkaakosta.	J. S.
29709	Koekuoppa 4, kuvattu kaakosta.	S. V.

Nastola Kovalahti 1991 Löytöjen jakauma

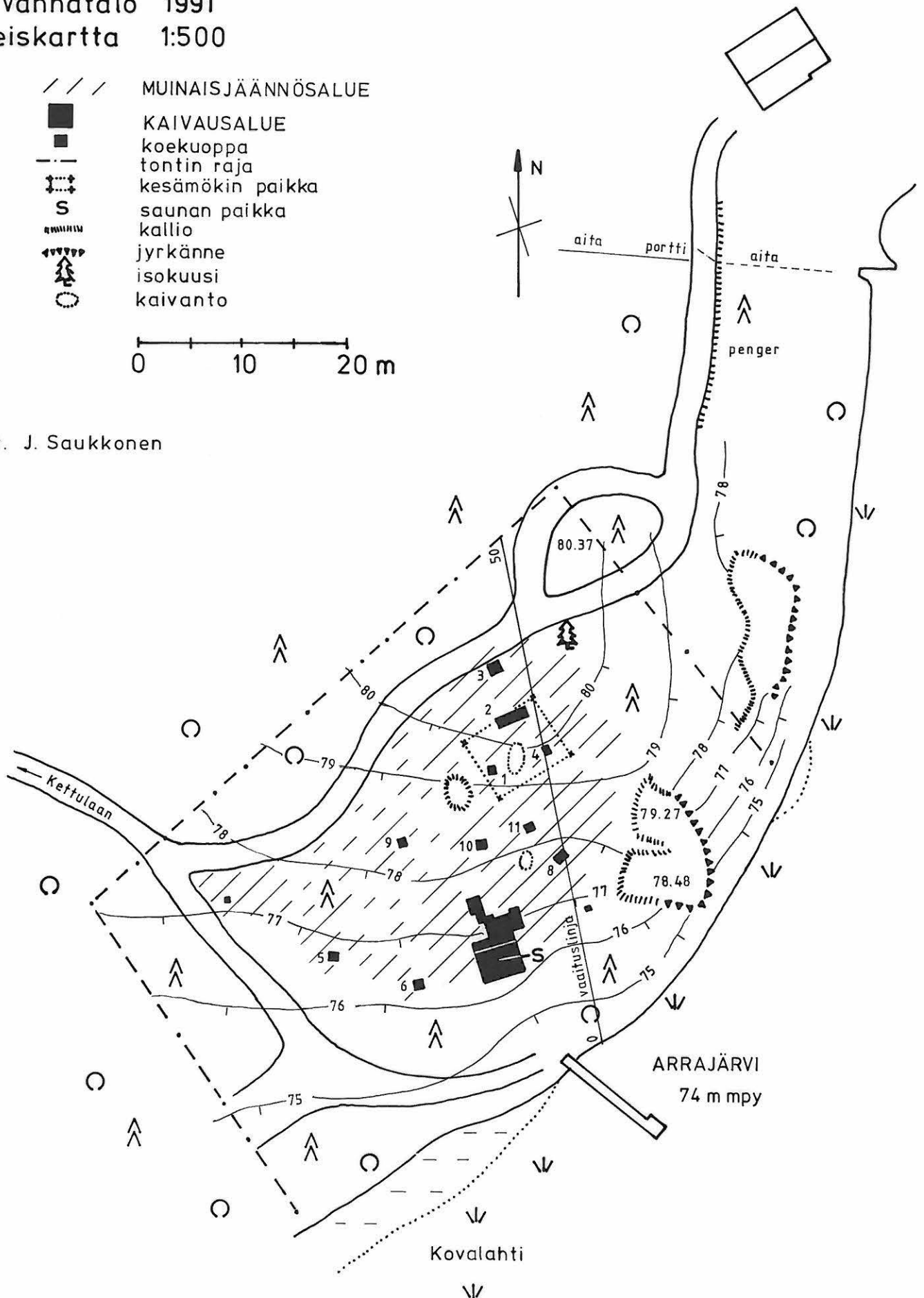
NASTOLA Immilä Kovalahti

S. Vanhatalo 1991
yleiskartta 1:500

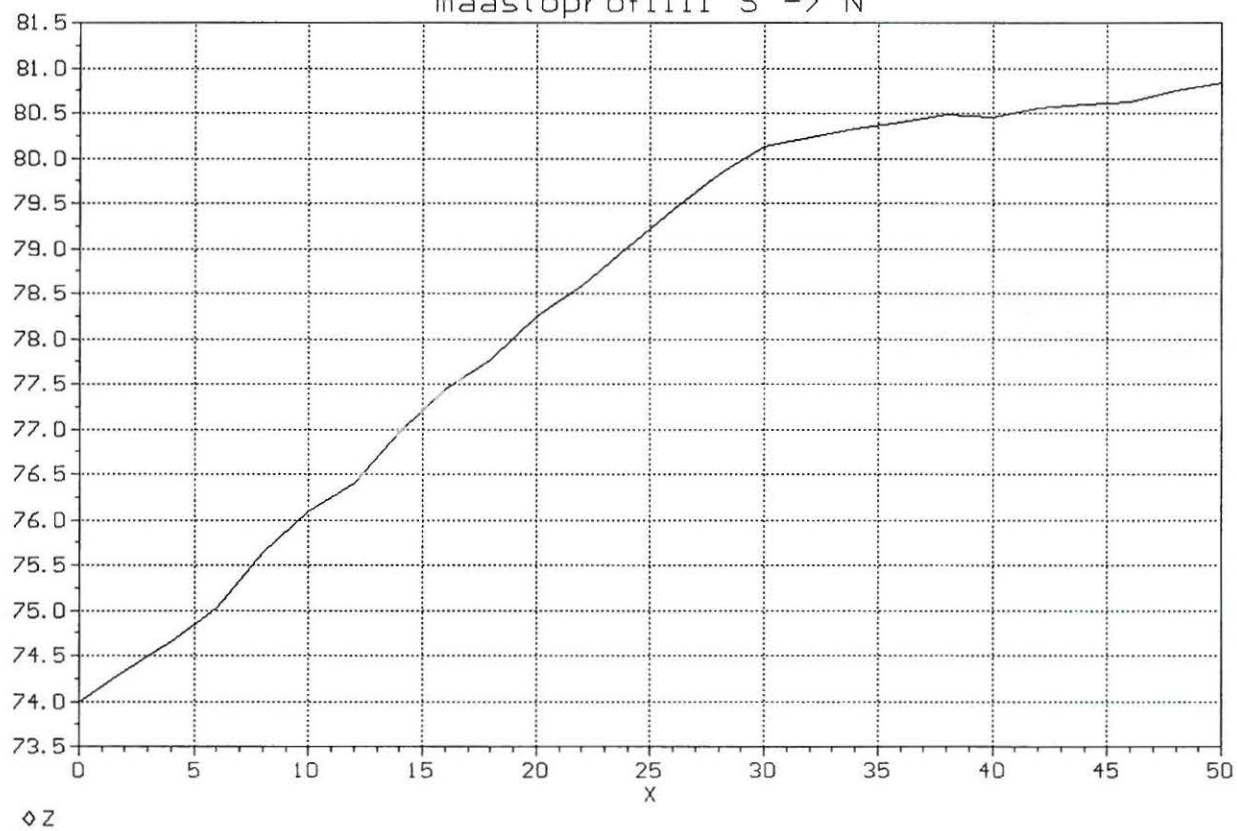
- /// MUINAISJÄÄNNÖSALUE
- KAIVAUSALUE
- koekuoppa
- - - tontin raja
- ⊠ kesämökin paikka
- S saunan paikka
- ||||| kallio
- ▲ jyrkänne
- ▲ isokuusi
- kaivanto

0 10 20 m

piirt. J. Saukkonen

Nastola Kovalahti 1991
maastoprofiili S → N

KUVA 1. F.96965
TUTKIMUSALUE, KUVATTU KOILLISESTA.

KUVA 2. F.96966
KAIVATUSALUEEN TASOA 2 KAIVETAAN,
KUVATTU LUOTTEESTA.

KUVA 3. F.96967
KOEKUOPAN 7 NOKI/LIKAMAALÄIKKÄ, KU-
VATTU ETELÄ KAAKOSTA.